

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра методів соціологічних досліджень

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана соціологічного факультету
В'ячеслав НІКУЛІН
2024 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та методи соціологічного дослідження

рівень вищої освіти – науково-освітній (третій)
галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність – 054 «Соціологія»
факультет - соціологічний

2024/ 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету. Протокол №9 від 26 червня 2024 р.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кислова О. М., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри методів соціологічних досліджень

Програму схвалено на засіданні кафедри методів соціологічних досліджень

Протокол №12 від 24 червня 2024 р.

Завідувач кафедри методів

соціологічних досліджень

Ірина Кузіна

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми Соціологія

Гарант освітньої програми

Віль Бакіров

«Соціологія»

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету. Протокол №8 від 24 червня 2024 р.

Голова методичної комісії

Юлія Сорока

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни "Методологія та методи соціологічного дослідження" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії спеціальності 054 «Соціологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вдосконалення знань, вмінь та навичок в сфері опанування методологією та методами соціологічного дослідження.

Міждисциплінарні зв'язки: математика, соціологія, психологія, філософія.

Програма навчальної дисципліни складається з 3 тем.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Методологія та методи соціологічного дослідження" є поглиблене засвоєння студентами понять та принципів методології соціологічного дослідження.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є поглиблене засвоєння методів кількісного та якісного соціологічного дослідження.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
6 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

Консультації проводяться за допомогою платформи для онлайн-спілкування Zoom.

1.6. Заплановані результати навчання

Курс сприятиме формуванню наступних загальних компетентностей:

ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК04	Здатність розв'язувати комплексні проблеми соціології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни повинні бути сформовані наступні фахові компетентності:

СК01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей.
СК02	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень.
СК03	Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
СК05	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
СК06	Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері соціології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.
СК07	Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку соціології.
СК08	Здатність ефективно діяти у просторах вітчизняної та зарубіжної наукової періодики (підготовка рукописів, обираючи оптимальних журнальних редакцій, вибір стратегій публікації тощо)
СК10	Здатність визначати, рефлексувати та описувати власні методологічні принципи та методи соціологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи можливості міждисциплінарних підходів та суміжних дисциплін (філософія, історія тощо).

Відповідними програмними результатами навчання є:

РН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з соціології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напр
РН02	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми соціології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у

	наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
PH03	Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів
PH04	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу соціальних досліджень, наявні соціологічні дані.
PH05	Планувати і виконувати прикладні та/або теоретичні дослідження з соціології та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів.
PH06	Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
PH07	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
PH08	Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.
PH09	Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціально-поведінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці.
PH10	Вміти планувати та рефлексувати свій оригінальний вклад на основі власного дослідження, співвідносити його з вже наявними результатами, бачити обмеження вже проведеного та перспективи подальшого дослідження, що фундуються на отриманому вкладі
PH11	Вміти планувати та рефлексувати свій оригінальний вклад на основі власного дослідження, співвідносити його з вже наявними результатами, бачити обмеження вже проведеного та перспективи подальшого дослідження, що фундуються на отриманому вкладі

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

знати: основні поняття та принципи методології соціологічного дослідження,

вміти: самостійно реалізовувати соціологічне дослідження з використанням як офлайн, так і онлайн інструментів для вирішення теоретичних та прикладних соціальних проблем.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія соціологічних досліджень

Методологія соціологічних досліджень: взаємозв'язок теорії, даних та методів. Стратегії соціологічних досліджень: кількісна, якісна. Переваги та недоліки кількісної стратегії. Переваги та недоліки якісної стратегії. Новітні тенденції: 1) поширення комбінованої стратегії (Mixed methods) та переосмислення соціальних досліджень (різноманітні інструменти, спільні стандарти); 2) Big data та методологічні виклики емпіричної соціології; 2) цифрова революція та цифрові

методи дослідження; 3) штучний інтелект, алгоритми та соціальна нерівність. Місце та роль програмного забезпечення в структурі соціологічного дослідження. Історія розвитку програмного забезпечення аналізу соціологічних даних. Вільне та комерційне програмне забезпечення. Застосування різних видів програмного забезпечення на різних етапах дослідження: Excel, SPSS, та ін. Критерії вибору програмного забезпечення: специфіка даних, наявність необхідних процедур аналізу, фінансові можливості або можливості доступу, сумісність даних. Новітні тенденції в розвитку програмного забезпечення для аналізу соціологічних даних: звернення до штучного інтелекту..

Тема 2. Кількісна стратегія та статистичні методи в соціологічних дослідженнях: практичне вирішення найбільш поширених завдань

Проблеми вимірювання у соціологічному дослідженні: концептуалізація та операціоналізація понять. Математичні теорії вимірювання. Вимоги до вимірювання соціальних показників та соціологічних понять. Соціологічні шкали і формальна адекватність застосування певних статистичних методів.

Вибірка у соціологічному дослідженні. Цілі та підстави застосування вибіркового методу у соціологічному дослідженні.. Емпіричний об'єкт дослідження: генеральна та вибіркова сукупності. Практичні складності формування вибіркової сукупності. Похибка вибіркового дослідження. Види та способи формування вибірок. Розрахунок статистичної похибки та розміру вибірки.

Методологія перевірки статистичних гіпотез. Помилки першого і другого роду.

Перевірка гіпотези про відсутність зв'язку між двома ознаками. Перевірка статистичних гіпотез про рівність середніх і про рівність дисперсій. Спрямовані і неспрямовані гіпотези. Перевірка статистичних гіпотез про рівність часток, рівномірність генерального розподілу, рівність нулю коефіцієнта кореляції.

Причини і наслідки в математичній статистиці. Кореляційне відношення.

Тема 3. Основні технології аналізу даних в межах якісної стратегії

Особливості якісної методології, можливості її застосування та поєднання з кількісними дослідженнями. Особливості збору інформації в якісному дослідженні та основні тактики дослідження. Зв'язок цілей дослідження з техніками аналізу (нарративне структурування, категоризація даних, інтерпретація даних, конденсація даних та еkleктична техніка).

Основні підходи до аналізу фокус-групових та глибинних напівструктурованих інтерв'ю. Особливості нарративного структурування. Нарративний аналіз. Нарративні біографічні інтерв'ю, історичні, політичні, бізнесові нарративи.

Аналіз якісних даних за допомогою комп'ютерних програм. Програмні продукти для аналізу якісних даних: acculine, answr, Atlas.ti, BEST, CDC EZ-Text, C-I-SAID, ELAN, Ethno, Ethnograph, ethovision, interclipper Professional, INTERACT, INTEXT, Kwalitan, macshapa, maxqda, nvivo, OCS Tools, Qualitative Media Analyzer, Qualrus, Sign Stream, SPSS Text Analytics, Survey Logix, TACT, TAMS Analyzer, CAT, Transana, wordsmith, wordstat, xsight, Concordance, Unitex, Anvil, textpack, Semantic-Knowledge, The Hume machine, General Inquirer, glossanet, Weft QDA, rlsort, hyperresearch, RQDA та ін.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		го	л	п	лаб	інд		ср	ого	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Методологія соціологічних досліджень	30	2	4			24						
Тема 2. Кількісна стратегія та статистичні методи в соціологічних дослідженнях: практичне вирішення найбільш поширених завдань	30	3	3			24						
Тема 3. Основні технології аналізу даних в межах якісного підходу	30	3	3			24						
Усього годин	90	8	10			72						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Взаємозв'язок теорії, даних та методів	2
2	Тема 2. Кількісний аналіз даних у соціологічному дослідженні	2
3	Тема 3. Методи аналізу якісних даних	1
4	Тема 4. Вторинні дані та вторинний аналіз	2
5	Тема 5. Використання програмного забезпечення в практиці соціологічних досліджень	1
6	Тема 6. Великі дані: нові дані, нові методи, нова методологія	2
	Разом	10

5. Питання до семінарських занять

Тема 1. Взаємозв'язок теорії, даних та методів

Що таке методологія соціологічного дослідження?

Чим відрізняються поняття «методологія» та «методи»?

Види методів соціологічних досліджень

Теорія та її роль у дослідженні

Дослідницьке поле: від теорії до даних

Методи та критерії оцінки проектів

Тема 2. Кількісний аналіз даних у соціологічному дослідженні

Програмні засоби здійснення кількісного аналізу

Методологія аналізу даних в контексті кількісної стратегії соціологічних досліджень:

- Типи даних у контексті відмінності дослідницьких завдань, прийомів, способів, методів роботи соціолога з цими типами (дані типу «державна статистика»; дані, отримані за допомогою запитань «простої» структури; дані, отримані за допомогою запитань «складної» структури ; дані про використання бюджету часу, текстові дані різного виду).
- Прийоми, підходи до збору даних, до вимірювання в різних дослідницьких ситуаціях (одновимірне та багатовимірне шкалування; формування індексів; ранжування; проєктивні техніки тощо).
- Висхідна стратегія аналізу даних. Логіка та методи перевірки описових гіпотез. Пошук емпіричних закономірностей, починаючи з простих і закінчуючи складними для формування пояснювальних гіпотез.

- Низхідна стратегія аналізу даних. Логіка та методи перевірки пояснювальних гіпотез у соціологічних дослідженнях, виходячи з позначення «основної мови аналізу даних».
- Типологічний аналіз, факторний аналіз, причинний аналіз як мови аналізу даних або метаметодики аналізу даних.

Тема 3. Якісний аналіз даних

Різниця між методами збору даних та методами аналізу даних

Підходи до якісного аналізу даних

Специфічні риси якісних досліджень: Глибоке вивчення; Суб'єктивність і контекст; Емерджентний дизайн; Малі розміри вибірки.

Сфери застосування якісного аналізу та якісних методів

Програмні засоби аналізу якісних даних

Тема 4. Вторинні дані та вторинний аналіз

Вторинні дані

Архіви соціологічних даних та їх використання

Особливості роботи з вторинними даними

Переваги та недоліки вторинного аналізу даних

Етика вторинного аналізу даних

Тема 5. Використання програмного забезпечення в практиці соціологічних досліджень

Як можна застосувати різні види програмного забезпечення на різних етапах соціологічного дослідження?

Обговорення критеріїв вибору програмного забезпечення.

Які тенденції в розвитку програмного забезпечення для аналізу соціологічних даних наразі є найбільш актуальними?

Переваги, недоліки та загальні проблеми застосування штучного інтелекту.

Тема 6. Великі дані: нові дані, нові методи, нова методологія

Три принципи роботи з великими даними.

Технології і тенденції роботи з Big Data.

Методи і техніка аналізу великих даних.

Класифікація методів аналізу великих даних.

6. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Методологічний дискурс.	12
2	Тема 2. Концептуалізація та операціоналізація	12
3	Тема 3. Самостійне знайомство з індексним методом та глобальними індексами	12
4	Тема 4. Критерії вибору програмного забезпечення	12
5	Тема 5. Критерії вибору методів аналізу емпіричних даних	12
6	Тема 6. Наративи та наративний аналіз в соціології	12
	Разом	72

7. Питання для самостійної роботи

Тема 1. Методологічний дискурс. Методологічна актуалізація в науковій періодиці. Знайомство з публікаціями, що стосуються методології: тематика публікацій, предметна область публікацій, кількість статей у загальному обсязі публікацій (% співвідношення). Зібрати інформацію та зробити кількісно-якісний аналіз даних. Скласти довідку за результатами проведеного дослідження. Методична та методологічна перспективи.

Тема 2. Концептуалізуйте то операціоналізуйте будь-яке поняття. Запропонуйте методи його вимірювання та подальшого аналізу.

Тема 3. Самостійне знайомство з індексним методом, зокрема з одним із глобальних індексів: автори, роки спостережень, країни, в яких проводилися спостереження, структура індексу (категорії і змінні (індикатори), що входять до індексу), основні результати вимірювання індексу, джерела даних.

Тема 4. Критерії вибору програмного забезпечення.

Тема 5. Критерії вибору методів та методології аналізу емпіричних даних.

Тема 6. Запропонувати тему соціологічного дослідження за якісною методологією (можливо у поєднанні з кількісним дослідженням). Скласти програму такого дослідження та зібрати первинну інформацію із застосуванням одного із методів збору інформації. Обрати відповідну техніку аналізу, проаналізувати дані та скласти письмовий звіт.

8. Контрольна робота 1

Контрольна робота являє собою написання програми соціологічного дослідження. Така робота включає в себе:

- 1) Формулювання проблемної ситуації, визначення об'єкта й предмета дослідження.
- 2) Визначення мети й постановка задач дослідження.
- 3) Емпірична інтерпретація й операціоналізація основних понять.
- 4) Вибір адекватних видів шкал для виміру виділених ознак.
- 5) Формування гіпотез.
- 6) Обґрунтування вибору того або іншого виду дослідження, методу збору інформації й аналізу даних, вказівка способу обробки результатів, обґрунтувати техніку його проведення, позначити способи визначення вірогідності отриманої інформації, процедури контролю за ходом дослідження
- 7) Опис процедури (дизайну) вибірки: запропонувати тип вибірки; указати її об'єм, перелічити необхідні інформаційні джерела, указуються принципи й процедури відбору вибіркової сукупності.
- 8) Складання бюджету дослідження - ресурсні витрати, необхідні для здійснення дослідження: розрахунок коштів, необхідних для розмноження польових документів і машинної обробки даних, для транспортних витрат і т.п., чисельність співробітників і їхня кваліфікація, включаючи допоміжний персонал.
- 9) Робочий план дослідження: складання таймінгу - поетапно визначити строки проведення роботи, зафіксувати виконавців, визначити строки подання попередніх і підсумкових результатів роботи.

Контрольна робота 2

Контрольна робота виконується у вигляді самостійної аналітичної роботи. Зміст роботи обговорюється з кожним аспірантом, оскільки мета такого завдання – сприяти виконанню дисертаційного дослідження, допомогти визначитися з методами збору та/чи аналізу емпіричних даних.

Приклади завдань:

1. Користуючись даними дослідження світових цінностей (The World Values Survey) 6 хвили, запропонуйте власний індекс довіри до науково-технічного прогресу із застосуванням таких змінних (...перелік змінних...). Порівняйте показники довіри до науково-технічного прогресу в Україні та інших країнах Європи або світу (виберіть декілька країн для порівняння, свій вибір слід обґрунтувати). Для виявлення розбіжностей використовуйте статистичні тести. Створіть візуалізацію показників довіри до науково-технічного прогресу в країнах, які були обрані.

2. Як ви вважаєте, чи впливає на розбіжності довіри до науково-технічного прогресу в різних країнах релігія? Користуючись даними дослідження WVS-6, виберіть показники релігійності або залученості населення до релігійного життя.

Сформулюйте гіпотезу щодо взаємозв'язку цих ознак із індексом довіри до науково-технічного прогресу. Перевірте цю гіпотезу відповідними методами аналізу даних. Додайте візуалізацію побудованої моделі (якщо доречно). Зробіть змістовні висновки.

9. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, консультації, практичні завдання, самостійна робота. В рамках курсу передбачається написання програми соціологічного дослідження, а також виконання та захист аналітичної роботи. Завдання, які ставляться в межах семінарських занять та самостійної роботи, а також поточний і підсумковий контроль відтворюють завдання, що постають в реальній дослідницькій практиці.

10. Методи контролю

Контроль за роботою на семінарських заняттях, виконання контрольних робіт, підсумковий контроль у вигляді іспиту.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

	Робота на семінарах						К/Р 1	К/Р 2	Іспит	Разом
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6				
Кількість балів	2	2	2	2	2	2	28	20	40	100

12. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

13. Критерії оцінювання

I Усні виступи на семінарах:

- участь у дискусії на семінарі;
- усна доповідь за питаннями до семінару;

Максимальна кількість балів за такі виступи – 2 бали. Максимальна кількість виступів, що можуть бути оцінені протягом семестру – 6 виступів.

Критерії оцінювання участі в дискусії : знання матеріалу теми (поняття, приклади), грамотність, аргументованість, критичне бачення.

Критерії оцінювання усної доповіді: відповідність завданню, знання матеріалу, самостійність, аргументованість, оригінальність.

II Контрольна робота 1

Письмова контрольна робота являє собою самостійне написання програми соціологічного дослідження. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 28 балів.

Критерії оцінювання контрольної роби:

- визначення теми дослідження та обґрунтування її актуальності – 5 балів;
- постановка основного питання дослідження та визначення основних задач – 5 балів;
- визначення об'єкта та предмета дослідження - 5 балів;
- визначення та обґрунтування одиниць обстеження (респондентів), методів збору інформації – 5 балів;
- обґрунтування методів аналізу зібраних даних – 4 бали;
- визначення теоретичного напрямку, на якому базуватиметься дослідження – 4 бали.

Контрольна робота 2

Письмова контрольна робота являє собою написання аналітичної роботи та має на меті актуалізувати навички роботи з даними (аналіз даних, написання звітів тощо). Таке завдання готується поза аудиторією та презентується усно на іспиті. Максимальна оцінка за виконання завдання – 20 балів.

Критерії оцінювання контрольної роби:

- відповідність завданню, адекватне застосування понять та методологічних засад, аргументованість, логічність, оригінальність.

III Іспит

Іспит складається з двох частин:

1. Теоретична: письмова відповідь на два теоретичних питання (за кожне запитання максимальна оцінка 10 балів, всього 20 балів)
2. Практична: усний захист аналітичної роботи (практичного завдання) (20 балів)

Максимальна оцінка за іспит – 40 балів.

Критерії оцінювання теоретичної частини: логічність викладення матеріалу, вільне оперування поняттями та володіння матеріалом, аргументованість, оригінальність, критичне мислення.

Критерії оцінювання практичної частини: відповідність завданню, адекватне застосування понять та методологічних засад, аргументованість, логічність, оригінальність.

14. Питання до іспиту

1. Методологія соціологічного дослідження. Чим відрізняються поняття методології та методів соціологічного дослідження?
2. Стратегії соціологічного дослідження: кількісна, якісна, змішана.
3. Що таке «кількісні» методи соціологічного дослідження? Сфери застосування кількісних методів в соціологічних дослідженнях.
4. Що таке «якісні» методи соціологічного дослідження? Сфери застосування якісних методів в соціологічних дослідженнях.

5. Основні відмінні та особливості кількісних та якісних методів соціологічного дослідження.
6. Головні недоліки кількісного та якісного підходів у соціології.
7. Поширення змішаної стратегії (Mixed methods): переваги, недоліки, головні проблеми застосування.
8. Big data та методологічні виклики емпіричної соціології.
9. Місце та роль програмного забезпечення в структурі соціологічного дослідження.
10. Теоретичні засади вимірювання соціальних явищ і процесів.
11. Формалізм, концептуалізація і операціоналізація понять.
12. Вибірка в соціологічному дослідженні: визначення розміру, види та способи формування, теоретична та статистична похибка.
13. Методологія перевірки статистичних гіпотез. Помилки першого і другого роду.
14. Моделі вивчення латентних змінних.
15. Експлораторний VS конфірматорний факторний аналіз.
16. Основні розподіли випадкових величин та їх застосування в аналізі соціологічних даних.
17. Подібності та розбіжності кореляційного, регресійного, факторного, дисперсійного аналізу.
18. Подібності та розбіжності факторного аналізу та багатовимірною шкалювання.
19. Подібності та розбіжності кореляційного та регресійного аналізу.
20. Подібності та розбіжності дискримінантного аналізу та методу дерев класифікації.
21. Кластерний аналіз як засіб побудови емпіричних типологій.
22. Вторинні дані та вторинний аналіз: особливості роботи з вторинними даними, переваги та недоліки вторинного аналізу даних, етика вторинного аналізу даних.

15. Рекомендована література

- 1 Бхаттачарджи А., Ситник Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навчальний посібник 2-ге видання, перероблене і доповнене*. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ede11e33-aec9-4700-a5ac-d7af81b3d534/content>
- 2 Горбачик А. П., Сальнікова С. А. *Аналіз даних соціологічних досліджень засобами SPSS: Навч. посіб.* Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.
- 3 Калашнікова Л. В., Черноус Л. С. *Аналіз та комп'ютерна обробка соціологічної інформації*. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/384>

- 4 Кислова О. М., Кузіна, І. І. *Методи аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації*. Харків : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. URL: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/16069>
- 5 *Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності* / за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. URL: <https://files.nas.gov.ua/PublicMessages/Documents/0/2023/03/23033116202722-4021.pdf>
- 6 Любчук В. В. *Якісні методи в соціологічних дослідженнях : методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності "Соціологія"* / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет історії, політології та національної безпеки, кафедра політології та публічного управління. Луцьк. Вежа-Друк. 2023. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23217>
- 7 Любчук В.В. *Вибірка в соціологічному дослідженні: методичні рекомендації для студентів спеціальності «Соціологія»*. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057852.pdf>
- 8 *Методологія наукових досліджень: навчальний посібник* / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk_MND.pdf
- 9 *Методологія та програмування соціологічного дослідження : вебліографічний список ресурсів до дисципліни* / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Г. Онисько. Електрон. текст. дані. Луцьк, 2024. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24683>
- 10 Паніна Н. В. *Технологія соціологічного дослідження: навч. посіб.* К.: Інститут соціології НАН України. 2007.
- 11 Паніотто В. Майбутнє методів соціологічних досліджень. *Соціологія майбутнього і майбутнє соціології в ХХІ столітті. Матеріали XII Міжнародних соціологічних читань пам'яті Наталії Паніної та Мирослава Поповича*. За наук. ред. Є.І. Головахи та О.О. Максименко. Київ: Інститут соціології НАН України, 2019. С. 49-65.
- 12 Паніотто В., Харченко Н. *Методи опитування: Підручник*. К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2017.
- 13 Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. *Статистичний аналіз соціологічних даних*. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004.
- 14 Панченко Л. Ф. *Математичні та статистичні методи аналізу соціологічної інформації : Практикум*. К.: КПІ ім. І.Сікорського, 2018. URL: <http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2023/05/Panchenko.pdf>
- 15 Пиголенко Ю. А., Пиголенко І. В. Трансформація методу опитування: від face-to-face до онлайн опитувань. Науковий журнал «Габітус». 2024. № 61. С. 11-16. URL: <https://ela.kpi.ua/items/41491cc8-deb6-4e54-923d-6f1122b012ae>
- 16 Сальнікова С. А. *Вибірка у соціологічному дослідженні: підручник*. Луцьк: Вежа-Друк, 2021.
- 17 *Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник* / Батаєва Катерина, Іванов Валерій, Коритнікова Надія, Костенко Наталія, Семотюк Орест,

Юзва Людмила; за заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К. та Іванова В. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018.

18 Чурилов М. Вибірка в соціологічному дослідженні. *Соціологія: навч. посібник / за ред. С.О.Макєєва. – 4-е вид., перероб. і доп.* К.:Знання, 2008.С.463–483.

19 Чурилов М.М. Вибірка в маркетингових дослідженнях. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2017. № 3. С. 179–182.

20 *Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / Упоряд. та заг.ред.О.М. Балакіревої та О.О. Яременка.* К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді. 2004. 264 с.

21 Bandalos D. L. *Measurement theory and applications for the social sciences.* Guilford Publications, 2018. URL: https://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/methodology_in_the_social_sciences_deborah_l_bandalos_-_measurement_theory_and_applications_for_the_social_sciences-the_guilford_press_2018.pdf

22 Bonacich P., Lu P. *Introduction to mathematical sociology.* Princeton University Press, 2012.

23 Brawley Newlin A. M., Bhattacharjee A. *Social Science Research: Principles, Methods, and Practice.* Gettysburg College Edition, 2024. Open Educational Resources. URL: <https://cupola.gettysburg.edu/oer/17/>

24 Chen Y., Sherren K., Smit M., Lee K. Y. Using social media images as data in social science research. *New Media & Society.* 2023. № 25(4). P. 849-871. URL: <https://doi.org/10.1177/14614448211038761>

25 Clark T., Foster L., Bryman A., Sloan L. *Bryman's social research methods.* 6th edition. Oxford: Oxford University Press, 2021. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=QJg5EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&ots=5mKmmQS3A&sig=11AyeRkot7Pwlfm8QZk42TtvaaM&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

26 Dehalwar K., Sharma S. N. Exploring the Distinctions between Quantitative and Qualitative Research Methods. *Think India Journal.* 2024. № 27(1). P. 7-15. URL: <https://www.thinkindiaquarterly.org/index.php/think-india/article/view/20451>

27 Fararo T. J. Mathematical Sociology. *The Blackwell Encyclopedia of Sociology.* 2007.

28 Field A. *Discovering statistics using IBM SPSS statistics.* 6th edition. Sage publications limited, 2024.

29 Fox J. Examples From A Mathematical Primer for Social Statistics. 2020. URL: <https://socialsciences.mcmaster.ca/jfox/Books/MathPrimer/Math-Primer-2E-Examples.pdf>.

30 George D., Mallery P. *IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference.* Routledge, 2019.

31 Grimmer J., Roberts M. E., Stewart B. M. *Text as data: A new framework for machine learning and the social sciences.* Princeton : Princeton University Press. 2022.

32 Jakobsen T. G., Mehmetoglu M. *Applied statistics using Stata: a guide for the social sciences.* Sage Publications Ltd, 2022.

- 33 Lindgren S., Holmström J. A social science perspective on artificial intelligence: Building blocks for a research agenda. *Journal of Digital Social Research (JDSR)*. 2020. № 2(3). P. 1-15. URL: <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?dswid=-1632&pid=diva2%3A1621564>
- 34 Llaudet E., Kosuke Imai. *Data Analysis for Social Science: A Friendly and Practical Introduction*. Princeton: Princeton University Press, 2022.
- 35 Matović N., Ovesni K. Interaction of quantitative and qualitative methodology in mixed methods research: integration and/or combination. *International Journal of Social Research Methodology*. 2021. № 26(1). P. 51-65. URL: <https://doi.org/10.1080/13645579.2021.1964857>
- 36 McDermott R. On the scientific study of small samples: Challenges confronting quantitative and qualitative methodologies. *The Leadership Quarterly*. 2023. № 34(3). 101675. URL: <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2023.101675>
- 37 Meeker W. Q., Escobar L. A., Pascual F. G. *Statistical methods for reliability data*. John Wiley & Sons, 2022.
- 38 Moore W. H., Siegel D. A. *A mathematics course for political and social research*. Princeton University Press, 2013.
- 39 Nielsen B. S., Rinaldi F. M., Petersson, G. J. *Artificial Intelligence and Evaluation: Emerging Technologies and Their Implications for Evaluation*. Taylor & Francis eBooks, 2024. URL: <https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/94001/9781040128510.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- 40 Robila, M., Robila, S.A. Applications of Artificial Intelligence Methodologies to Behavioral and Social Sciences. *J Child Fam Stud*. 2020. № 29. P 2954–2966. URL: <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01689-x>
- 41 Skvoretz J., Fararo T. J. Mathematical sociology. *Sociopedia. isa*. 2011. C. 1-14.
- 42 U.S. Bureau of Labor Statistics. *Occupational Outlook Handbook: Sociologists*. U.S. Bureau of Labor Statistics. 2022. URL: <https://www.bls.gov/ooh/life-physical-and-social-science/sociologists.htm>
- 43 Yamaguchi K. Mathematical sociology and empirical social research. *Sociological Theory and Methods*. 2005. T. 20. №. 2. C. 137-156.
- 44 Zajko M. Artificial intelligence, algorithms, and social inequality: Sociological contributions to contemporary debates. *Sociology Compass*. 2022. № 16(3). URL: <https://compass.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/soc4.12962>

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Sociology Faculty of Kyiv National Taras Shevchenko University. URL: www.youtube.com/@knusoc

Аналіз однієї змінної. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qXowHjKrzdA&list=PLMo3hjHjzYJvzybNygDNM2QpwAvI7EIPL&index=6>.

Валідність. Надійність. Вибірка. Етичні проблеми. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=d8q08ng-jJ8&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=3&ab_channel=AndriiGorbachyk

Вибір теми дослідження. Вивчення літератури. Проблема, об'єкт, предмет дослідження. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=CjVld01vGRY&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=6&ab_channel=AndriiGorbachyk

Дизайн дослідження. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=n_aUTDMFvK0&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=1&ab_channel=AndriiGorbachyk

Дослідницьке питання та дослідницькі гіпотези. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=uMcxVA417-M&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=7&ab_channel=AndriiGorbachyk

Застосування математичних методів в соціології. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=pQHDdw33i7I&ab_channel=AndriiGorbachyk

Множинні відповіді. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=F0snpo-iNiM>.

Наукові засади емпіричного соціологічного дослідження. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=phKKI69qkAM&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=5&ab_channel=AndriiGorbachyk

Нормальний розподіл. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=r5-G9ZcCI6o>

Одновимірний розподіл. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=jeruPFRDJqI>.

Основи статистики та аналізу даних. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=kxq08girodY&list=PLnd-Q57nEX5ahHeTNiefsK1_yBAgPDAFt&index=5&ab_channel=UkrainianCenterforSocialData

Підготовка публікацій за результатами досліджень. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=tIpEUajliMQ&list=PLMo3hjHjzYJvKUAj5-y7dalW6SW8LsY-J&index=8&ab_channel=AndriiGorbachyk

Соціологічні оціночні дослідження: як зрозуміти вплив проєкту на суспільство. URL:
https://www.youtube.com/watch?v=Rt933QD_P9M&ab_channel=SociologyKNU